

Olwaandiko lwa Paulo aha Bagalatia Obweébeembezi

Galatia ne echaalo echikaba chili ahagáti ye éensi éezo ebilo éebi neeyétwa Buturuki. Paulo na Barinaba bakoolekelela Empola Nzima habwa Yeézu omu maboma bunaanka áago gakaba gali omuli Galatia. Abaantu béenzi bakeekiliza Empola Nzima habwa Yeézu, baaba Abakristu. Náho omwáanya gukahiingula, abaantu bunaanka baáyegesa Abakristu nka nikwo babe nibekomya ebilangilo no obuteéka bwa Abayahudi, na babe nibasálwa ikóba lyo obuséeza.

Aha lwaandiko olu, Paulo naayizukiza Abakristu ba Galatia nka nikwo, Múungu naachuungúla abaantu bóona áabo abalikumwiíkiliza Kristu, tibo abo abalikweékomya ebilangilo nali obuteéka bunaanka. Paulo naasoomboola kuzima nka nikwo, titukwiíle kuba abaantu abeena amazima omu méeso ga Múungu habwo kweékomya ebilangilo byoómwe, náho na habwo okwiikiliza kwéetu kwoónka. Paulo naasoomboola nka nikwo obulami bwa Abakristu bwoongelwe no Omwooyo Mutakatíifu, tubone kukoondoókela echilagilo chikúlu cha Múungu cho kweenda abaantu abáandi.

Empola

¹ Olwaandiko olu naálwaandika ínye Paulo, óogwo ndi entumwa, tiíndasiindikilwe na abaantu

nali kulagilwa no omuuntu bunaanka, náho nkasiindikwa na Yeézu Kristu weényini ne Isíichwe Múungu óogwo akamuzoola Yeézu kuluga omu bafwiile.

² Ínye hamo na abeekiliza bazeenzi béetu bóona abali hamo neenye aha, nitubaangalucha ímwe áabo muli omu makelezia ga Múungu omuli Galatia.

³ Embabazi no obuhóolo kuluga hali Isíichwe Múungu, na aha Mukáma wéetu Yeézu Kristu, bibe hamo neemwe.

⁴ Kristu akasohozza obulami bwoómwe, habwo kwiiháho ebiheno byéetu, abone kutuchuúngula kuluga omu biheno byóona bye éensi ezi yo óobu nyini. Akakola aátyo kwiingana no óokwo Múungu Isíichwe alikweenda.

⁵ Múungu akuzibwe obucha no obuchiile! Am-ina.

Tihaliho Empola Nzima eéndi eli ya amazima

⁶ Ínye niinsobelwa bwooli ha bwéenyu! No omwáanya muche kwoónka guhiingwiile, na bwaangu nimumuleka Múungu óogwo akabéeta habwe embabazi ya Kristu, na mwaábaanza kukulaatila ameégeso agáandi áago abaantu abáandi bageeta nka nikwo, ne Empola Nzima.

⁷ Amazima ni nka nikwo teliho Empola Nzima eéndi. Náho baliho abaantu áabo abalikubabuyaanganisa na nibeénda kuhiindula Empola Nzima zo mwa Kristu.

⁸ Keélaaba omuuntu weéna wéena, no óobu tuláaba níichwe boónyini nali maléeka* kuluga

* **1:8 1:8 Maléeka:** Habwo obusoomboozi bwooli osome Obusoomboozi habwa Amagaambo Agagumile.

omu igulu, naaboolekeelela empola éezo etakuzeendana na áago íchwe tukaboólekeelela, omuuntu ogwo achéenwe na Múungu!

⁹ Niinsubiilila kubasoomboolela káandi, nko óokwo nkabagaambila obuchilo obwo nka nikwo, keélaaba omuuntu naaboolekeelela empola eéndi, éezo etakuzeendana ne éezo mukeéyega kuluga hali íchwe, omuuntu ogwo achéenwe!

¹⁰ Óobu, nimuteekuza nka nikwo niindoon-dela kukuúndilwa na abaantu? Mmahi, ínye niindoondela kukuúndilwa na Múungu weényini kwoónka. Nali nimuteekuza nka nikwo niindoon-dela kusemeleza abaantu? Kábilaaba naakubeele niindoondela kunuliza abaantu, tinaákubeele omuzáana wa Kristu.

*Paulo naasiindikwa na Múungu kwoólekeelela
Empola Nzima habwa Yeézu*

¹¹ Abeekiliza bazeenzi béetu, niinyeénda mu-soomboókelwe nka nikwo, Empola Nzima éezo nkabaátulila tizilalugile aha baantu.

¹² Empola ezo tíndaziinaankwiile kuluga ha muuntu, nali kweégeswa no omuuntu. Náho omu kulabila hali Yeézu Kristu weényini niwe akaánsuululila.

¹³ Buzima, ímwe mwaáhuliile akazeendele kaanze óokwo kaabeele kali, obuchilo obwo nkaba niindwaánila edíini yaanze ye Echiyahudi. Nimusoomboókelwa óokwo nkaagalaza ha busaago abaantu bo omu kelezia ya Múungu, kuzisikiza butúnu.

¹⁴ Nkachila bazeenzi baanze béenzi be echéemo chaanze habwo kulwaanila edíini yéetu ya Abayahudi. Nkeéyomeleza bwooli omu

kweékomya engeso ezi naáheelwe na besiinye enkúlu.

¹⁵ Náho Múungu akaantooza obuchilo ncháali ntakazeelwe, yaányeta aha mbabazi yoómwe, yaálamula

¹⁶ kumuúnsuululila Omutábani óokwo aáli. Akalamula kukola aátyo, mbone kwaátula Empola Nzima habwo Omutábani ha Banyamahaánga.[†] Íinye tiíndaloonzile abaantu bo kuúnhanuuzá éecho ndaakola,

¹⁷ nali tiíndahanamile kuzeenda Yeruzaléemu hali áabo abanyebeembeliile kuba entumwa. Náho echo nkakola no kuzeenda bwaangu okwo omu nsi ya Arabia. Mbwéenu, kanabaliile naásuba káandi omu muzihwa gwa Damaásiko.

¹⁸ Obuchilo yaáhiíngwiile emyáaka isatu, nka-hanama kuza omu chikaali cha Yeruzaléemu mbone kubugana na Kefa.[‡] Naátúula owoómwe ebilo ikúmi na bitaanu.

¹⁹ Náho tiíndabweene entumwa abáandi, kuleka Yakobo, omulumuna wo Omukáma Yéézu.

²⁰ Múungu naasoombookelwa nka nikwo, amagaambo áago ndikubaándikila na ga mazima, ti ge ebisuba!

²¹ Mbwéenu, ahaakulaatiile nkazeenda omu nsi ya Síiria na Kilikia.

²² Obuchilo obwo, íinye nkaba ntakaboneene na abaantu áabo abalikumwiíkiliza Kristu omu makelezia áago agakaba gali omu nsi ya Yudea.

[†] **1:16 1:16 Banyamahaánga:** Habwo obusoomboozi bwooli, osome echigaambo cha *Abanyamahaánga* omu *Obusoomboozi habwa Amagaambo Agagumile*. [‡] **1:18 1:18 Kefa:** Izina lyoómwe eliindi ni *Peétero*. Osome Abagalatia 2:9, 11, 14.

²³ Echiintu choónka éecho bakaba nibasoom-boókelwa ha bwaánze ne empola éezo baáhuliize eéti, “Omuuntu óogwo akaba naatwaagalaza aho aha bubaandizo, ebilo ebi naayolekeelela okwiik-iliza oku nyini óoku akeenda kusiingaalicha!”

²⁴ Niho, baba baámukuza Múungu habwa áago akaba ankoliile.

2

¹ Obuchilo yaáhiíngwiile emyáaka ikúmi ne eéna, naáhanama káandi kuzeenda Yeruzaléemu hamo na Barinaba, no omu luzeendo olu naámutwáala Tito twaákwaatanisa náwe.

² Nkahanama kuzeenda Yeruzaléemu aha buchilo obwo, habwo kuba Múungu akaba ansuululiile nka nikwo nzeénde. Obuchilo twaáhiikile, twaábugana na abatégeki be ekelezia aha lubazu. Naabasoomboólela abatégeki abo Empola Nzima éezo nkaba niinyolekeelela Abanyamahaánga. Nkalamula kubamanyisa echigaambo echo, kubona emilimo éezo nkaba niinkola ne éezo ndikuzeendelela kukola, etaákwiiza kuba ya busa.

³ Baákuundilana neenye. No óobu muzeenzi waanze Tito óogwo atali Muyahudi, talahatikilwe kweékomya ebilagilo bya Musa habwo kusálwa ikóba.*

⁴ Echigaambo echo cho kusálwa ikóba, chikabu-ulilizwa na abaantu abaabeele nibeekola kuba ni badugu béetu, náho bakeétaasha aha buchelu-ke kucheéngelela obweéyagaaluzi bwéetu óobwo twi-inabwo omuli Kristu Yeézu. Echihika cháabo

* **2:3 2:3 Kusálwa ikóba:** Habwo obusoomboozi bwooli osome *Obusoomboozi habwa Amagaambo Agagumile.*

chikaba no kutukóla tube abahálila be ebilagilo bya Musa.

⁵ Íchwe titulakuundileene nábo no obuche bwa káti, kubona amazima ge Empola Nzima ezeendelele kusigala neemwe ebilo byóona.

⁶ Náho abatégeki áabo be ekelezia áabo abalikukuzwa bwooli na abaantu, tibalabeele ne echigaambo choóna chóona chisha cho kuúngaambila. Na mazima bakakuzibwa bwooli, náho hali íinye ezo teyina ensoonga, habwo kuba Múungu takusaaswa ikuzo lyo omuuntu.

⁷ Abatégeki abo baámanya nka nikwo, Múungu akaansiíndika nnyolekeeleele Empola Nzima habwa Yeézu aha Banyamahaánga, nka nikwo akamusiíndika Peétero oyolekeeleele omu Bayahudi.

⁸ Habwo kuba Múungu óogwo ayaabonesize Peétero kuba entumwa yoómwe ha Abayahudi, niwe ogwo nyini ayaambonesa íinye kuba entumwa yoómwe aha Banyamahaánga.

⁹ Mbwéenu, Yakobo, Kefa na Yohana, abaabeele bali abatégeki abakúlu, bakasoomboókelwa nka nikwo Múungu niwe akaámpa emilimo ezi aha mbabazi zoómwe. Ha bwéecho, baátukwáata engalo íinye na Barinaba nko oluméeneko lwo obúmo bwéetu. Tukakuúndilana nka nikwo íichwe tuzeénde kukola emilimo ha Banyamahaánga, na boónyini bakole emilimo ha Abayahudi.

¹⁰ Abatégeki abo bakatusaba echigaambo chimo choónka, nka nikwo, tube nitwiizuka abahabi omu beekiliza bo okwo Yerusaléemu. Neenye nnyeyomeliíze bwooli kukola echigaambo echo.

Paulo naamukáama Peétero

¹¹ Kágaabeele gaáhwéele ago, Kefa akeeza Antiokia. Kayeezile, nkamuhakanisa butúnu omu méeso ga abeekiliza, habwo kuba akahena.

¹² Obuchilo óobwo Peétero yaáhikile, akaba naálya ebyookulya hamo na abeekiliza áabo bakaba bali Abanyamahaánga hatéena kábi. Náho obuchilo abaantu bunaanka kuluga ahali Yakobo kábaahikile, akeésoloola na abeekiliza abo abaabeele bali Abanyamahaánga, yaáleka kulya nábo ebyookulya. Akakola aátyo, habwo kuba akeéganya abaantu abaabeele nibakomeenteleza nka nikwo abeekiliza bóona babe nibasálwa amakóba go obuséeza.

¹³ Káandi, abeekiliza abáandi be Echiyahudi baábaanza kukola nko óokwo Peétero akakola, kunu bamanyile nka nikwo no obugóbya. No óobu Barinaba náwe akakoobwa, yaákoba omu bugóbya bwáabo.

¹⁴ Mbwéenu, óobu nkabona nka nikwo tibakukola nko óokwo amazima ge Empola Nzima gali, naámugaambila Kefa aha bwéelu iínti, “Íwe oli Omuyahudi, náho óokwo olikukola ni nko óokwo Abanyamahaánga balikukola. Na ha bwaáchi óobu obahátike abo abatali Abayahudi kukulaatila obuteéka bwe Echiyahudi?”

Abaantu bóona nibachuungúlwa habwo kumwiíkiliza Yéézu Kristu

¹⁵ Na mazima nka nikwo íichwe obuteéka bwéetu tuli Abayahudi, tituli Abanyamahaánga abali “abaheni.”

¹⁶ Náho nitumanya nka nikwo, omuuntu tiyaákuhicha kubalwa kuba omugololoke omu

méeso ga Múungu habwo kweékomya ebilangilo bya Musa, náho na habwo kumwiikiliza Yeézu Kristu weénka. Tútyo neechwe káandi, tumwiikilize Kristu Yeézu tubone kubalwa kuba abagololoke omu méeso ga Múungu habwo kumwiikiliza Kristu, ti habwo kweékomya ebilangilo bya Musa. Na mazima nka nikwo táliho omuuntu óogwo yaakuhicha kubalwa kuba omugololoke omu méeso ga Múungu habwo kweékomya ebilangilo bya Musa.

¹⁷ Mbwéenu, nituleengesa kubalwa kuba abagololoke omu méeso ga Múungu habwo kukwaátana na Kristu, náho nitubalwa na abaantu abáandi nka nikwo íichwe nábo twaabele abaheni. Ngási, na amazima nka nikwo Kristu abeele omuhálila we ebiheno? Mmahi, no obuche bwa akáti!

¹⁸ Náho kábilaaba niinsubiilila kwiikiliza omweétegeko gwa kala ogwo kweékomya ebilangilo, omweétegeko óogwo nkáanga, áaho mbwéenu íinye, niímba ndi omuheni.

¹⁹ Obuchilo óobwo nkaba niindeengésa kweékomya ebilangilo bya Musa, ebilangilo bikaanchwaáziika, naáfwa. Náho óobu, tiínkuleengesa káandi kutúula habwo kweékomya ebilangilo ebyo, mbone kuhicha kutúula nko óokwo Múungu alikweendaho.

²⁰ Óobu Kristu akafwa aha musalaba, no obulami bwaanze bwa kala bukafwa. Óobu ndi omulame, náho ti nko óokwo naábeele ndi kala, náho óobu ni Kristu óogwo alikutúula omuli íinye. Obulami óobwo nnyinabwo obuchilo obu, niin-

tuúla omu kumwiíkiliza Mutábani wa Múungu. Weényini akaányeenda no kubusohoza obulami bwoómwe hali íinye abone kuunchuúngula.

²¹ Tiínkusuucha embabazi ya Múungu. Ha kuba kábilaaba obugololoke nibuhicha kubonwa kula-bila ebilagilo bya Musa, mbwéenu Kristu akafwa busa!

3

Ebilagilo nali okwiikiliza

¹ Íimwe Abagalatia, mubeele abafweéla bwooli! Noóha abalogile? Nkaboólekeelela butúnu habwa chi Yeézu Kristu akabaambwa aha musalaba.

² Niinyeénda mbabúuze echigaambo chimo. Ngási, mukeenaankula Omwooyo Mutakatíifu habwo kuba mkeekomya ebilagilo bya Musa, nali na habwo kuba mukahulila no kwiikiliza Empola Nzima habwa Yeézu?

³ Na ha bwaáchi mubeele abafweéla mútyo? Mukabaanza obulami bwáanyu obusha habwa amagala go Omwooyo Mutakatíifu, náho óobu nimweénda kuhikiilizibwa habwa amagala géenyu íimwe nyini?

⁴ Ngási, ebyaágalalo byóona éebyo bikabasaanga, bikaba bili ebya busa? Tibilabeele bya busa!

⁵ Mbwéenu muungaambile, ngási Múungu abaha Omwooyo Mutakatíifu no kukola amahano omuli íimwe habwo kuba mkeekomya ebilagilo bya Musa, nali habwo kuba mukahulila no kwi-ikiliza Empola Nzima habwa Yeézu?

⁶ Muteekuze empola za Ibrahimú.* Amaandiko Matakatiifu nigagaamba gáti, “Akamwiikiliza Múungu, ha bwéecho Múungu yaámubalila kuba omuuntu omugololoke omu méeso goómwe.”

⁷ Óobu mbwéenu, musoomboókelwe nka nikwo abaantu áabo abalikumwiikiliza Múungu, nibo bali abáana ba Ibrahimú ba mazima!

⁸ Amaandiko Matakatiifu gakabáasa nka nikwo Múungu yaakaábazile Abanyamahaánga kuba abagololoke omu méeso goómwe habwo okwiikiliza kwáabo. Múungu akeébeembela kumwoólekeelela Ibrahimú ezo Mpola Nzima aáti, “Kulabila hali íiwe, Abanyamahaánga bóona nibafúuhwa.”

⁹ Ha bwéecho, abaantu áabo abalikumwiikiliza Múungu, nibafúuhwa, nko óokwo Ibrahimú akafuhwa habwo kuba akamwiikiliza.

Abeekiliza bachuúngwiilwe kuluga aha mucheeno gwe ebilangilo bya Musa

¹⁰ Náho bóona áabo abalikutegeza kuchuúngulwa habwo kukola áago galikween-delwa ne ebilangilo bya Musa, abo bacheenilwe. Amaandiko Matakatiifu nigagaamba gáti, “Weéna wéena óogwo atakukwáata no kukola góona áago agaándikilwe omu chitabu che ebilangilo, ogwo acheenilwe.”

¹¹ Mbweenu, na amazima nka nikwo, taliho omuuntu óogwo alikubalwa kuba omugololoke omu méeso ga Múungu habwo kweékomya

* **3:6 3:6 Ibrahimú:** Habwo obusoombooji bwooli osome *Obusoombooji habwa Amagaambo Agagumile.* **3:6 3:6** Osome Okubaanza 15:6. **3:8 3:8** Osome Okubaanza 12:3. **3:10 3:10** Osome Okwiizukwa kwe Ebilangilo 27:26.

ebilagilo bya Musa, habwo kuba Amaandiko Matakatiifu nigagaamba gáti, “Omugololoke, aláaba naatuúla omu kwiikiliza.”

¹² Ebilagilo bya Musa tibikutegeza okwiikiliza, náho nibitegeza ebikolwa byo omuuntu éebyo alikukola. Ni nko óokwo Amaandiko Matakatiifu galikugaamba gáti, “Omuuntu óogwo alikukola góona áago agalikulagilwa omu bilagilo, naába no obulami habwo kubikoondookela ebyo.”

¹³ Kristu akatuchuúngula kuluga aha mucheeno gwe ebilagilo, habwo kwiimucha ogwo mucheeno gwéetu. Habwo kuba Amaandiko Matakatiifu nigagaamba gáti, “Weéna wéena óogwo abaambilwe aha musalaba, achenilwe.”

¹⁴ Akatuchuúngula, kuba omugisa óogwo yaa-heelwe Ibrahimu, guhikile Abanyamahaánga kulabila Kristu Yeézu. Bityo, óobu íichwe bóona tukaáhicha kwiinaankula Omwooyo Mutakatiifu óogwo Múungu akatweésagiza kutuha, habwo omuháanda gwo kumwiikiliza Kristu Yeézu.

*Emilago ya Múungu ahali Ibrahimu
ne echihika che ebilagilo byoómwe ahali Musa*

¹⁵ Beekiliza bazeenzi béetu, nsohoze omugani kuluga omu bulami bwéetu bwa buli chilo. Tugaámbe nka nikwo heena abaantu bábili beékililizeene habwe echigaambo bunaanka. Kábilaaba beékililizeene omu kukuúndilana, ti-haliho omuuntu óogwo alihicha kubigaya nali kwoongela choóna chóona omu kukuúndilana kwáabo.

3:11 3:11 Osome Habakuki 2:4. **3:12 3:12** Osome Amagaambo ga Abaláawi 18:5. **3:13 3:13** Osome Okwiizukwa kwe Ebilagilo 21:23.

16 Mbweenu, Múungu akasohoza emilago habwa isíichwe enkúlu Ibrahimú, hamo ne enzáalwa yoómwe. Amaandiko Matakatiifu tigakusoomboola gáti, “Na aha nzaalwa zoómwe,” ensoonga yaáho ni nka nikwo ti béenzi, náho nigagaamba gáti, “Ne enzáalwa yoómwe,” ensoonga yaáho nka nikwo no oómo, niwe Kristu.

17 Éecho ndikweenda kugaamba ni nka nikwo, Múungu akakola no kusuumba endagano† yoómwe emyáaka magána aána na makúmi asatu, obuchilo ebilagilo bya Musa bitakabéeleho. Ha bwéecho, ebilagilo ebyo tibikuhicha kusúucha omulago ogwo nali kusaambulula endagano yoómwe.

18 Kábilaaba abaantu baakubwiinaánkwiile obuhuunguzi bwáabo kuluga ahali Múungu omu kweékomya ebilagilo, mbweenu obuhuunguzi obwo tibwaákuhikize káandi kutegeza endagano ya Múungu. Náho Múungu, habwe embabazi yoómwe, akamuha Ibrahimú obuhuunguzi bwe ndagano habwo kuba akamweésagiza aátyo.

19 Mbweenu, ebilagilo biina mulimo chi? Ebi-lagilo bikateebwáho habwo kwoóleka obufu bwa abaantu, kuhicha obuchilo óobwo aleéza Omuzáalwa wa Ibrahimú, óogwo Múungu akalagana nka nikwo aléeza. Ebilagilo ebyo, Múungu akamuha Musa‡ kulabila hali bamaléeke, na Musa yaaba omukwaátanisi wa Múungu na abaantu boómwe.

3:16 3:16 Osome Okubaanza 12:7. † **3:17 3:17 Endagano:** Habwo obusoombooji bwooli osome *Obusoombooji habwa Amagaambo Agagumile.* ‡ **3:19 3:19 Musa:** Habwo obusoombooji bwooli osome *Obusoombooji habwa Amagaambo Agagumile.*

20 Omukwaátanisi naayeéndelwa kubaho keélaaba enkási ibili nizikola endagano. Náho Múungu no oómo, weényini akakola endagano na Ibrahimu, hatéena kubaho omukwaátanisi.

21 Óobu ngási, ebilangilo nibihakana ne endagano éezo Múungu alageene? Mmahi, no obuche bwa akáti! Káhaakubeele heena obuhicha bwe ebilangilo kubabonesa abaantu obulami obusha, niho twaakaáhikize kubalwa kuba abaantu abagololoke omu méeso ga Múungu habwo kweékomya ebilangilo.

22 Náho tikwo bili. Amaandiko Matakatiifu nigagaamba nka nikwo, abaantu bóona babohilwe omu butégeki bwe ebiheno. Bityo, Múungu alaábaha éecho yaalagéene ahali bóona áabo abalikumwiikiliza Yeézu Kristu.

23 Obuchilo óobwo abaantu tutakabéele no okwiikiliza ahali Yeézu Kristu, ebilangilo bya Musa bikatweémanya no kutukóla kuba embóhe zaábyo. Tukaba nituliindilila obuchilo bwo kwiiza kwo okwiikiliza omuli Yeézu Kristu kusuúlulwe.

24 Ebilangilo bya Musa bikaba nibitweebeembelela nko omulezi wéetu, kuhicha obuchilo óobwo Kristu akeeza. Ha bwéecho óobu, na habwo kumwiikiliza Kristu nka nikwo tukaáhicha kubalwa kuba abagololoke omu méeso ga Múungu.

25 Náho óobu, okwiikiliza omuli Yeézu Kristu kwaáhikile, ha bwéecho tituchili káandi omu kutégekwa ne ebilangilo

26 Óobu ímwe mwéena muli abáana ba Múungu

habwo okwiikiliza kwéenyu, habwo kuba mukwaateéne kulabila omuli Kristu Yeézu.

²⁷ Íimwe bóona áabo mubatiziibwe, mukwaateéne na Kristu, mwaábeele nka abamuzweele Kristu.

²⁸ Ha bwéecho, táliho kuchilanisa omu Muyahudi no óogwo atali Muyahudi, nali omuhálila no omuuntu ayeyagaalwiile, nali omukwaáta no omukázi. Bóona nimwiingana, habwo kuba mukwaateéne kulabila omuli Kristu Yeézu.

²⁹ Íimwe na bo mwa Kristu, na aha muháanda ogwo mubeele oluzáalo lwa Ibrahimu, na nimwi-inaánkula obuhuunguzi óobwo Múungu akalagana.

4

¹ Mbweenu, echigaambo éecho ndikweenda kubasoomboolela ni nka nikwo, weéna wéena óogwo alikuhuungula ebiintu bye íise obuchilo achili omwaana, tayina kuchilana bwooli no omuhálila, nóobwo ali mukáma we ebiintu byóona.

² Obuchilo obwo bwóona, omuhuunguzi aba ali omu kutégekwa omu ngalo ze endiinza na abaantu áabo bali abeémeelelezi be ebiintu byoómwe, kuhicha obuchilo óobwo íise akaba aloongize.

³ Neechwe káandi ni bityo nyini, obuchilo óobwo Kristu akaba acháali kwíiza, tukaba tuli

nka abáana, tukaba tuli abahálila bo obuteéka óobwo obulikutégeka éensi ezi.*

⁴ Náho obuchilo óobwo obwaaloongizwe kabwaahikile, Múungu yaámusiíndika Omutábani omu nsi ezi. Óogwo mutábani, akazaalwa no omukázi, yaaba naatuúla omu kutégekwa ne ebilangilo bya Musa.

⁵ Akasiindikwa abone kutuchuúngula íichwe áabo tukaba tuli abahálila be ebilangilo bya Musa. Akakola aátyo, kuba íichwe bóona tubone kuba abáana ba Múungu.

⁶ Habwo kuba tuli abáana ba Múungu, weényini akasiindika Omwooyo gwo Omutábani omu mi-ganya yéetu. Omwooyo óogwo nigwo guliku-tukola tumuháme Múungu ha chífu, “Aba” en-soonga yaáho, “Táata!”

⁷ Mbwéenu, óobu káandi íimwe timuchili abahálila, náho muli abáana ba Múungu. Ha bwéecho, nimwiinaánkula obuhuunguzi óobwo Múungu ateeliileho abáana boómwe.

Paulo naabakáama Abagalatia

⁸ Íimwe kala mukaba mutakumusoombookelwa Múungu. Obuchilo obwo, mukaba muli abahálila bo okulamya amagala go obuteéka, ago agataku-luga hali Múungu owa amazima.

⁹ Náho óobu, nimumusoombookelwa Múungu, no obusáago bwa ago weényini naabasoomboókelwa íimwe. Mbwéenu na ha bwaáchi nimweénda kutégekwa káandi no obuteéka óobwo obulikutégeka éensi ezi?

* **4:3 4:3 Obuteéka óobwo obulikutégeka éensi ezi:** Ensoonga eéndi ni nka nikwo, emyooyo éezo elikutégeka éensi ezi.

Obuteéka óobwo tibwíina obuhicha nali ensoonga yoóna yóona. Nali káandi nimweénda bubakole kuba abahálila?

¹⁰ Mucheétegeeleza ebilo bikulu bye Echiyahudi! Nimweétegeeleza echilo bunaanka cho obwooyo, cha améezi, ne cho omwáaka!

¹¹ Niinyeganya nka nikwo lúundi emilimo yaanze yóona éezo nkakola ha bwéenyu, nkeéyagalaza busa kwoónka.

¹² Beekiliza bazeenzi béetu, niimbasaba nka nikwo, mube nkeenye habwo kuba ínye ndi nkeemwe.

Óobu nkaba ndi hamo neemwe, timulaanheni-ile nakáti.

¹³ Nimumanya nka nikwo aha bubaandizo, endwáala éezo nkaba nyina, niyo akaleetelela naábonesa omwáanya gwo kuboólekelelela Empola Nzima.

¹⁴ No óobu endwáala yaanze ekabaleengesa kuúngaya nali kuunyáanga, timulazizile mútyo. Náho éecho mukakola no kuunnyegeza nka maléeka wa Múungu, nali no óobu kuunnyegeza nka nikwo yaakubeele ali weényini Kristu Yéézu.

¹⁵ Obuchilo obwo, mukaba mwiina aman-ulilwa, náho óobu, ni chiíha echáaba? Ni-inkumuúcha amazima nka nikwo, obuchilo obwo kabyaakukuundíleene, mukaáhikize no óobu kuhopolamo améeso gáanyu mugaámpa ínye.

¹⁶ Ngási, óobu naaba omubisa wáanyu habwo kuba niimbagaambila amazima?

¹⁷ Abo beégesa be ebisuba nibabaagalalila ímwe, náho echihika cháabo ti chizima. Nibeénda

kubataáganisa íimwe muunnuge íinye, nka níkwó íimwe mubaágalalile boónyini ha chihika.

¹⁸ Ne echigaambo chizima kweéyomeleza, náho eébe aha kukola ebikolwa ebizima. Mukole mútyo obuchilo bwóona, no óobu habwo obuchilo óobwo tíindi hamo neemwe.

¹⁹ Abáana baanze, ezi ne entúlo eéndi káandi hali íinye kuhulila obusúungu ha bwéenyu, nko óokwo omukázi owe éenda alumwa no obusúungu ha buchilo bwo kweéchuungula. Niinyehulila íintyo nyini, kuhicha entúungwa za Kristu zi-laábonwa omu ntúungwa záanyu.

²⁰ Naakaáligiile bwooli kuba hamo neemwe obuchilo obu, lúundi naakaáhooyile neemwe ha buchuleezi. Niintahwa tahwa bwooli ha bwéenyu!

Omugani gwa Haájiri na Sáara

²¹ Óobu muungaambile, íimwe áabo mulik-weenda kuba abahálila kutégekwa ne ebilag-ilo bya Musa, ngási nimusoomboókelwa kuzima óokwo ebilagilo bilikulagila?

²² Chaandikilwe omu Maandiko Matakatiífu nka níkwó, Ibrahimu akaba ayina abáana bábili. Oómo akamuzáala na Haájiri óogwo akaba ali omukázi omuhálila, no oóndi akamuzáala na Sáara óogwo akaba ali omukázi alikweéyagaalula.

²³ Omwaana wo omukázi omuhálila akaza-alwa habwo omweétegeko gwa abaantu. Náho omwaana wo omukázi ayeyagaalwiile, weényini akazaalilwa habwe endagano ya Múungu.

²⁴ Abakázi abo bábili nibahicha kubonwa nko omususano gwe endagano ibili. Haájiri naayemeelela habwe ndagano yo kubaanza

éezo eyaakoliilwe ahi ibaanga lya Sinai omu nsi ya Arabia. Abáana boómwe bakazaalwa nka abahálila omu butégeki bwe ebilangilo bya Musa.

²⁵ Haájiri naayemeelela habwe endagano éezo Múungu akakola ahi ibaanga lya Sinai omu nsi ya Arabia. Abaantu ba Yeruzaléemu ba hāti ni nka abáana ba Haájiri, habwo kuba na abahálila omu butégeki bwe ebilangilo bya Musa, nka weényini Haájiri na abáana boómwe bóona.

²⁶ Náho Sáara naayemeelela ahali Yeruzaléemu yo omu igulu, éecho chili echikaali echeýyagaalwiile, no ogwo niwe nyinéechwe.

²⁷ Omu Amaandiko Matakatiifu, chaandikilwe habwa weényini chíti,

“Nulilwa íwe omuguumba óogwo otakuhicha kuzáala,
yaambaza iláka íwe óogwo otakahichaga kuhulila obusúungu bwo kweéchuungula omwaana, habwo kuba abáana bo ogwo alekilwe weénka ni béenzi,
kusaaga óogwo ayina ííba.”

²⁸ Mbwéenu óobu, beekiliza bazeenzi béetu, ímwe muli abáana ba Múungu habwe endagano yoómwe, nko óokwo Izáaka akaba ali.

²⁹ Náho aha bilo ebyo, omwaana óogwo akazaalilwa habwo omweétegeko gwa abaantu, akamwaágalaza omwaana óogwo akazaalwa ha obuhicha bwo Omwooyo Mutakatiifu. Ebilo ebi, abaantu abali kutégekwa ne ebilangilo nibabaa-galaza ímwe áabo mwiina obweýyagaaluzi bátyo nyini.

³⁰ Náho Amaandiko Matakatíifu nigagaámháho gáta? Nigagaámba gáti, “Biínga omukázi omuhálila hamo no omwaana woómwe, habwo kuba omwaana wo omuhálila tiyaákuhicha kuhuungula hamo no omwaana wo omukázi ayeyagaalwiile.”

³¹ Ha bwéecho, beekiliza bazeenzi béetu, íichwe tituli abáana bo omukázi omuhálila, náho tuli abáana bo omukázi ayeyagaalwiile.

5

Obweéyagaaluzi bwo Omukristu

¹ Kristu atuheéle obweéyagaaluzi, kuba tubone kutúula omu bweéyagaaluzi. Ha bwéecho mwiimeelele bweémi, muteekiliza kusuba káandi omu kutégekwa no kuza omu buhálila bwe ebilangilo.

² Muhuliilize éecho ínye Paulo ndikubagaambila! Keélaaba nimukuúnda kusálwa ikóba habwo kweékomya ebilangilo bya Musa, aho Kristu naába atéena ensoonga yoóna yóona hali ímwe.

³ Niimbagaambila butúnu káandi nka nikwo, omuséeza weéna wéena óogwo alikukuunda kusálwa ikóba, naayeéndelwa kweékomya ebilangilo byóona bya Musa.

⁴ Keélaaba nimutegeza kubalwa kuba abagololoke omu méeso ga Múungu habwo kweékomya ebilangilo, mbwéenu musoomboókelwe nka nikwo mwaátaganisizwe na Kristu, na muli hala ne embabazi za Múungu.

⁵ Náho íichwe nitutegeza habwo obuhicha bwo Omwooyo Mutakatíifu nka nikwo, Múungu naatubala kuba abagololoke, habwo kuba nitumwiikiliza Yeezu.

⁶ Mbwéenu, katulaaba tukobeene omuli Kristu Yeézu, kusálwa ikóba nali kuleka kusálwa tiheena ensoonga yoóna yóona. Echiintu che ensoonga no okwiikiliza kwéetu óokwo kulikukola emilimo omu ngoonzi.

⁷ Akazeendele káanyu mbele kali kazima! Óobu noóha abazibiile Mutakwáata ameégeso ga amazima?

⁸ Obwo obukoonza koonzi tibukuluga ahali Múungu óogwo abeesile.

⁹ Náho musoomboókelwe nka nikwo, ago meégeso ge ebisuba, ni nko óokwo abaantu balikugaamba báti, “Akatuumbyo kache kwoónka nikatuumbisa ensaano yóona!”*

¹⁰ Niimbeesiga nka nikwo ímwe nimuteelana no Omukáma Yeézu, ha bwéecho timukwiikiliza kubéehwa béehwa. Náho omuuntu weéna weéna óogwo alikubabuyaanganisa, no óobu aláaba ali oóha, naachwaaziíkwa.

¹¹ Beekiliza bazeenzi béetu, abaantu abáandi nibagaámba nka nikwo, ínye ncháali niinyolekeelela nka nikwo abaséeza bóona ni lwaampaka basálwe amakóba. Ha bwaáchi óobu Abayahudi bachaali nibaanyagalaza? Kábilaaba naakubeele niinyolekeelela iínty, okwoólekeelela kwaanze habwe empola zo olufu lwa Yeézu aha musalaba, tikwaákuleтели Abayahudi batamwe ameégeso gaanze.

¹² Niindígila nka nikwo abaantu áabo nibababuyaanganisa habwa amagaambo go kweésala amakóba, beésale boónyini!

* **5:9 5:9 Akatuumbyo kache kwoónka:** Ensoonga yaáho ni nka nikwo ameégeso ge ebisuba ga abaantu báche, nigabeeha abaantu béenzi.

Kutuúla habwo obuhicha bwo Omwooyo Mutakatíifu

¹³ Íimwe beekiliza bazeenzi béetu, mwaáyetelwa mubóne kwoónka kuba abeéyagaalwiile. Náho mutazila obweéyagaaluzi bwáanyu nko olugazi lwo kukulaatila etuúunku ye entabuko ze ebiheno, náho muhweélane omu ngoonzi.

¹⁴ Ebilagilo byóona bya Musa nibiteelaniswa aha chilagilo chimo echilikugaamba chíti, “Omweénde muzeenzi waawe nko óokwo olikweéyeenda íiwe nyini.”

¹⁵ Náho kamulaazeendelela omu kweéhutaaza no kulumaangana, mulamanya mutaákwiiza mukeésiingaalicha.

¹⁶ Mbweenu, éecho ndikubagaambila ni nka nikwo, akazeendele káanyu kabe nikeebeembelelwa no Omwooyo Mutakatíifu. Kámulaakola mútyo, timukuhikiiliza káandi etuúunku ze entabuko ye ebiheno.

¹⁷ Niimbagaambila iíntyó, habwo kuba etuúunku zo omubili zisiingaangana no óokwo ayeendáho Omwooyo Mutakatíifu, no Omwooyo Mutakatíifu nigusiingaangana ne etuúunku zo omubili. Omwooyo Mutakatíifu ne etuúunku zo omubili nibyeetola, habwe ensoonga ezo, timukuhicha kukola choóna chóona éecho mulikweenda muchikole.

¹⁸ Keélaaba nimweebeembelelwa no Omwooyo Mutakatíifu, timuchitégekwa ne ebilagilo bya Musa.

¹⁹ Mbweenu, amagaambo áago agalikukolwa habwa ameelu go omubili gali butúnu, nágo no

obusaambani,[†] obulofo, amagaambo góona ge ensóni,

²⁰ kulamya ebisusano, obulozi, obubisa, endwaana, echihulumuko, olwaango, abutahulilana, obukúmuuchi,

²¹ ichubi, entamiilo, amazenyi ge etuúнку zo omubili na amagaambo agáandi góona áago agali nka ago. Niimbagaambila káandi nko óokwo nkaba naábagaambiile nka nikwo, abaantu áabo bakola amagaambo ago, tibakuhungula obukáma bwa Múungu.[‡]

²² Náho keélaaba nitweebeembebelelwa no Omwooyo Mutakatíifu, nituba ni igoomba lyo Omwooyo Mutakatíifu. Igoomba elyo nilyo engoonzi, amanulilwa, obuhóolo, okweéyomeleza, obufula, obusaanduki, obweésigwa,

²³ obuteékaani no okweébalilila. Tihaliho ebilangilo éebyo ebilikwaángila omuuntu atakola amagaambo ago.

²⁴ Abaantu áabo abakwaateene na Kristu Yeézu, baba batakutégekwa ne etuúнку záabo zo omubili hamo ne ebiteékuzo byáabo bíbi, habwo kuba bagabáambile ago góona aha musalaba gwa Yeézu.

²⁵ Omwooyo Mutakatíifu atuheéle obulami obusha, mbwéenu tutuungwe omu kumwiikiliza.

²⁶ Tuteésingiza busa, tuleke obwáaye nali tutachubilana.

6

[†] 5:19 5:19 **Obusaambani:** Aháandi no *obusiihani* nali *obuseégu*.

[‡] 5:21 5:21 **Obukáma bwa Múungu:** Habwo obusoomboozi bwooli osome *Obusoomboozi habwa Amagaambo Agagumile*.

Kweéyemela kukola ebizima

¹ Beekiliza bazeenzi béetu, kamulaasoom-boókelwa nka nikwo muzeenzi wáanyu yaákola ebiheno bunaanka, íimwe áabo mulikweébeembelelwa no Omwooyo Mutakatífu, mumuháne kuzima omuuntu nko ogwo aha muganya gwo buchuleezi. Náho mweémanyemiganya yáanyu íimwe nyini, mutaákwiiza mukaleengeswa kuba ne entúungwa nke ezoómwe.

² Mweézune omu kweéyemela ebyaágala byo kuziikilizwa kwáanyu, niho mulaahikiíla echi-lagilo cha Kristu.

³ Omuuntu weéna wéna óogwo alikuteékuza nka nikwo ayina akalyo kusaaga bazeenzíbe, ogwo tayina kályo koóna kóona, naayebeéha weénka.

⁴ Buli muuntu akaguze entúungwa zoómwe weényini nyini. Keélaaba omuuntu naakola ebizima, aho yaakaáhicha kweésiingiza amagaambo amazima áago akózile. Náho ateeyiinganisa na amagaambo áago omuuntu oóndi akózile,

⁵ habwo kuba buli muuntu naayeéndelwa weényini nyini asutule omugugu gwoómwe.

⁶ Omuuntu óogwo alikweégeswa echigaambo cha Múungu, aábe naakobela hamo no omweégesa woómwe ebiuntu ebiluunzi ébyo abonesize.

⁷ Mutaákweesuluhaza, Múungu tagaywa. Omuuntu éecho alikubiba, nicho alaágesa.

⁸ Kuba, omuuntu óogwo alikutumaanga omu tuúngu zo omubili, ogwo alaágesa

okusiingaalichwa kuluga omuli ezo tuúngu. Náho óogwo alikukulaatila Omwooyo Mutakatífu, ogwo alaágesa kuluga omuli gwoónyini obulami obutahwaho.

⁹ Ha bwéecho, tutaákulemwa kukola ebikolwa ebizima! Katulaaba nitweegumisiliza kukola ebizima, nitugesa kuzima obuchilo bwo kugesá kábulaahika.

¹⁰ Mbwéenu, omwáanya gwoóna gwóona katu-laaba no obugazi, tubazilile abaantu bóona ebizima, náho muno abeekiliza bazeenzi béetu.

Obusoomboosi bwo kuheleeluka

¹¹ Muleebe óokwo mba niinyaandika ha nyúguta mpáango. Niinyaandika kwe engalo zaanze ínye nyini óobu.

¹² Abaantu abo abalikubahatika ímwe musálwe amakóba, nibeénda bátyo kubona ikuzo lya abaantu. Nibeénda bateéza kwaágalazibwa habwo kwoólekeelela empola habwo olufu lwa Kristu aha musalaba.

¹³ No óobu áabo abasazíwe amakóba boónyini, nábo tibakubyeékomya ebligilo byóona. Echiintu éecho balikuloonda ni nka nikwo ímwe musálwe amakóba, babone kweékuza habwo kusálwa kwe emibili yáanyu.

¹⁴ Náho ínye tiínkweenda kuba ne echiintu cho kweésiingiza, náho olufu lwo Omukáma wéetu Yéezu Kristu aha musalaba. Habwo olufu lwoómwe, amagaambo góona ge éensi ezi gabulize ensoonga hali ínye, no obulami bwaanze bwa kala bufwiíle náwe aha musalaba.

¹⁵ Kusálwa ikóba nali kuleka kusálwa, tiheena ensoonga yoóna yóona. Echiintu che ensoonga no kuhaangwa obusha na Múungu.

¹⁶ Obuhóolo ne echiganyizi éebyo ebiluga ahali Múungu bibe na abaantu bóona áabo abalik-weékomya amazima ago, abo nibo abaantu ba Múungu.*

¹⁷ Mbwéenu, kubaandiza óobu omuuntu weéna wéena ataanyagalaza, habwo kuba íinye nyina enkózo aha mubili gwaanze habwo kumuheéleza Yeézu.

¹⁸ Beekiliza bazeenzi béetu, embabazi yo Omukáma wéetu Yeézu Kristu, eébe hamo neemwe omu myooyo yáanyu. Amina.

6:15 6:15 Osome 2 Abakorinto 5:17. * **6:16 6:16** ***Abo nibo abaantu ba Múungu:*** Obusasaanuzi obúundi bwaakaáhicha kuba, ni Iziraeli, *abaantu ba Múungu.*

Endagano Eénsha omu Chiziinza
Portions of the Holy Bible in the Zinza language of
Tanzania: Endagano Eénsha omu Chiziinza (New
Testament+)

copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Zinza)

Contributor: Wycliffe USA

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 Jul 2025 from source files dated 10 Jul 2025

ec04e043-ebb2-5393-a814-029b879f102a